

Розвиток творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва : Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності : зб. наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 листопада 2012 р.) - Луганськ : Янтар, 2012 – С. 210-213.

Піддубна О. М. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Знання основ образотворчої грамоти дає студенту можливість правильно бачити та розуміти закони побудови форми, близько відтворювати побачене. Проте цього ще недостатньо, щоб стати вчителем образотворчого мистецтва. Студент може добре зрозуміти й запам'ятати основні правила та закони малювання з натури, але не вміти використовувати отримані знання. Розвиток творчих здібностей потрібний майбутньому вчителю образотворчого мистецтва, так само як потрібне знання літер для вільного зображення письмових знаків.

Майбутній вчитель образотворчого мистецтва, що добре володіє образотворчою технікою показує, як вільно він володіє матеріалом, наскільки добре знає його природу, його якості, демонструє свою високу творчу майстерність. Одним з методів активізації творчої діяльності на академічному занятті малюнком є метод залучення молодого спеціаліста в дослідження творчого процесу чудових майстрів малюнка. Пояснюючи студенту, як опанували досвід творчої діяльності своїх попередників майстра минулого, і показуючи зразки різного трактування художнього образу в їх малюнках, ми тим самим залучаємо його до активної творчої діяльності.

Професійне уміння, що людина набула, не лише визначає якість її трудової діяльності, але і сприяє прояву її творчих здібностей [1].

Навички – це автоматизовані прийоми і способи роботи. Закріплюються навички в процесі виконання вправ, число яких залежить від індивідуальних

психологічних особливостей учнів. У основі вправ повинна лежати система, чітко спланована і послідовна [1].

Майстерність у художньо-мистецькій діяльності "виникає на основі вже вироблених навичок, умінь і знань" [2, с. 300].

Ознайомлення з технічними прийомами роботи, правильна постановка руки, на самому початку навчання малюнку дає можливість надалі успішно розвивати творчі здібності кожного студента. Яка б не була індивідуальна система і методика навчання малюнку в одного або іншого педагога, якщо студент на перших же курсах отримав правильну технічну підготовку, він у будь-якого керівника успішно розвиватиметься далі [1].

Процес оволодіння професійною майстерністю не можливо віднести до механічної роботи, далекої від творчості. Оволодіння мистецтвом малюнка є творчий процес, але проявляється він у кожного студента по-різному. Низький рівень технічної майстерності говорить про слабку творчу активність студента; високий рівень технічної майстерності, навпаки, говорить про великий творчий потенціал.

Під час розгляду даної проблеми не слід змішувати поняття "техніка малюнка" й "манера". П. Чистяков зазначав: "Манірність усякому своя властива за природою, отже, вчити тут нічому; вчити потрібно законам, правильності і тільки, а відтінок у кожного залишається свій. У всякого своя природа, а закон один [3, с. 224]. Отже манера – це почерк художника, який пов'язаний з його темпераментом, характером.

Існує безліч технічних прийомів роботи олівцем, сангіною та іншими матеріалами. Кожен вид техніки має свої специфічні особливості, працюючи вугіллям або сангіною, студент може застосувати різну техніку малюнка: в одному випадку обмежитися тільки тоном, в іншому – поєднувати тон з штрихом. Засвоївши техніку виконання, залучаючись до творчості, необхідно навчитися правильно користуватися художніми матеріалами. Замінюючи олівець пером студент економить час і дістає можливість передавати форму в малюнку лаконічними і виразними засобами. Перо дає тонку, ніжну лінію і

дозволяє промальовувати деталі. Крім того, робота пером з самого початку привчає студентів наносити лінії обдуманно. Перо дисциплінує студента, його рука набуває легкість рухів, виробляється майстерність. Наприклад, при роботі олівцем не слід затирати малюнок пальцем, він стає брудним і маловиразним та не дає потрібної прозорості і втрачає свою свіжість. При роботі вугіллям, сангіною, соусом розтирання допомагає досягти різноманітних нюансів, тут метод затирання дозволяє студентові отримати більш тонкі переходи від світла до тіні. Говорячи про технічну майстерність, ми маємо на увазі ті засоби виразності, за допомогою яких студент шукає в малюнку найбільшого ефекту та виразності. У своїх дидактичних правилах Ян Амос Коменський писав: "Абсолютно не розумний той, хто вважає, що дітей необхідно учити не в тій мірі, в якій вони можуть засвоювати, а в якій тільки він сам бажає, оскільки треба допомагати розвивати здібності, а не пригнічувати їх, і вихователь (вчитель), так само як і лікар, є тільки помічником природи, а не її господарем" [4, с. 347].

Техніка сама собою не приходить, як це намагаються довести прихильники "вільного виховання". Для того, щоб допомогти студенту набути навичок в малюванні й майстерності, необхідно давати йому спеціальні завдання для руки, ока і мислення. Критерії, що визначають ефективність вправ наступні: спрямованість якості, що впливає на підвищення діяльності, прагнення працювати краще; облік результатів і розуміння причин допущених помилок, самоконтроль; поступовий перехід від менш складного до складнішого [1].

Успіх творчої діяльності залежить від чіткої координації розумових і рухових процесів. Техніка малюнка – це засіб художнього вираження думки. В малюнку художник-педагог кожним штрихом, лінією, плямою передає глядачеві своє судження про зміст предмета. Основою розвитку творчих здібностей і майстерності є свідомість що є перспективою подальших розвідок. Тільки свідомо використовуючи технічну майстерність, можна поступово підійти до розвитку творчих навичок.

Список використаної літератури

1. Ростовцев Н. Н. Развитие творческих способностей на занятиях рисованием : [учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов] / Н. Н. Ростовцев, А. Е. Терентьев. – М. : Просвещение, 1987. – 176 с. : ил.
2. Педагогічний словник / [за редакцією дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка]. – К. : Педагогічна дамка, 2001. – 514 с.
3. Чистяков П. П. Письма, записные книжки, воспоминания / П. П. Чистяков. – М. : "Искусство", 1953. – 310 с.
4. Коменский Я. Избранные педагогические сочинения : в 2 т. / Я. Коменский. – Т. 1. – М. : Педагогика, 1982. – 665 с.